

אורות פלא

סכין
לנהרות
כתבי רבינו
אליעזר פאפו
ד"ר יא. מוליס
"פלא יועץ"
ועד

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו ז"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לפט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת תזריע תשפ"ד

"כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו" (מלאכי ב ז), והוא יורה להם הדרך אשר על ידי זה ירפא ממכתו, וזהו טעם בעקרה, שכל המבזה תלמיד חכם אין תרופה למכתו (שבת קיט:).

ואפשר זה רמז הכתוב "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת" שהם הנגעים, ורמז בשמותם על מה הם באים. "שאת" הוא הגאון (אלשיך ויקרא יג), המתנשא לכל לראש. "ספחת" נוטריקון ס' קוף פ'חת, שהוא פוחת מלהיות סומך נופלים. "בהרת" כלפי לשון הרע, ומוציא דבה הוא מניח בתם כמו הנגע שמניח בתם (אלשיך שם). "ויהיה בעור בשרו", "ויהיה" לשון שמחה (פסיקתא זוטרתי ואתחנן יא), בשיוצא "בעור בשרו לנגע צרעת", אשר על ידי זה "והובא אל אהרן הכהן" הוא הכהן העוסק ברנה של תורה, "או אל אחד מבניו הכהנים" הם תלמידי הדין התלמידי חכמים אשר בכל דור ודור, נוהגת לדורות להעלות ארוכה ומרפא למחלתו, ונקח האיש מעון.

והושע בן פרחיא אומר: עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן את כל האדם לכף זכות. (אבות א ז)

מאמר החכם, שאין קשה כמו לראות חובת עצמו, כי כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו (נגעים פ"ב מ"ה), ואין דבר קל בראות חובת חברו. והתקון לזה, לו יחליפנו ולו ימיר אותו. כי אשר הוא עושה - יציר בדעתו כאלו עשה לו זולתו, ואשר יעשה לו זולתו - יציר בדעתו כאלו הוא עושה, כי אין דבר נקל כמו ראות נגעי אחרים, ואף נגעי עצמו בציור שהוא אחר יועיל, כי מי שיש לו נגע בפניו לא יראה אותה, אבל יראה אותה במראה כדמיון שהוא זולתו.

וזה אמרו: עשה לך - למעשה עצמה, כאלו אתה רב, לדון על המעשה ההוא הנעשה מן הזולת. וקנה לך - כאלו אתה עשית, חבר - מה שעשה לך חברך, ובה ויהי דן את כל האדם לכף זכות, כמו שאתה דן לכל מעשיך ואינך רואה חובה לעצמך.

ובמלות ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעולה וכן יונה או תור לחטאת אל פתח אהל מועד אל הכהן. (יב ו)

כתיב (משלי כב ו) "הנהף לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו", ולעולם יהיה נקי בלא חטא, ועולה במעלות הקדשה והטהרה. ואם חטא על הנפש ועשה חבילות של עברות, יעשה כנגדן חבילות של תורה ומצוות (ויקרא רבה כא ה), ויועיל לו לכפר על הנפש. וכלל זה נקט בידך, כי כל המרבה לעסוק בתורה, בן ירבה עבודתו לה'.

ואפשר זה רמז הכתוב "ובמלות ימי טהרה לבן או לבת", דהינו בזמן שהגיעו להיותם בר מצוות, תביא ותחנך אותם להיות "כבש" בובשים את יצרם, אשר על ידי זה יהיו לעולם בן שנה בלא חטא, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא כב:) על פסוק (שמואל א יג א) "בן שנה שאול במקלו", וגם זה גורם להם "לעולה", שלעולם יהיו עולים במעלות, ואם חטא "ובן יונה", רמז למצוות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת מט.) למה נמשלו ישראל ליונה? מה יונה כנפיה מגינות עליה, אף ישראל מצוות מגינות עליהם. "או תור" הוא התורה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (זוהר ח"א רטו:) על פסוק (שיר השירים ב יב) "וקול התור נשמע בארצנו", זה יועיל "לחטאת", לכפר על חטא אשר חטא על הנפש. והעקר הגדול הוא "פתח אהל מועד" הוא בית המדרש, כמו שנאמר (בראשית כה כז) "ויעקב יושב אהלים", בתרגומו, זה יביא לו "אל הכהן", להיות עובד ומכהן לה'.

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים. (יג ב)

הנה ידוע מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (עי' ויקרא רבה פ' יז ג) כי "עונותיו ילכדונו את הרשע" (משלי ה כב), ועל שלשה פשעים הנגעים באים: אהה הוא מפני הנאווה, כמו שפרש"י על פסוק (יד ד) "עץ ארז", ושלכן אמרה תורה "ולקח אזוב", לרמז שישפיל עצמו פאזוב, או מפני שהוא צר עין (עי' במדבר רבה ז ה) 137, ורמז בתבת "הצריע" - צר עין, או מפני עון לשון הרע, וזה רמז בתבת "המצרע" - מוציא שם רע (ערכין טו:). ובכן מצאנו תקנה לרפאות שבר הצרעת בתקון הסבות אשר פעבורם בא, ובכטול הסבה בטל המסוכב, ובכן ישמח האיש כאשר נגעים באים עליו אשר בזה יבוא לכפש תרופה למחלתו. וזה הוא טעם בעקרה שראית הנגעים הוא בכהן,

בנין בית הנקסט

אשריהם וישראל, הם מתאמצים במצוות בנין מקדש מעט שהוא הבית הנקסט בכל פהם בגופם וממונם, החלש יאמר גבור אני, זבאה חולקניהו, ומפארים בית אלהינו בנינים מפארים ציורים וכיורים נאים, אכל לקנות ספרים שילמד מי שיצאה לא נהגו, ונמצא העקר חסה, שהרי אמרו בירושלמי דשקלים (פ"ה ה"ד) רבי חמא ורבי אושעיא הוו מטילי באילין בנישתא דלוד, אמר ליה רב חמא לרבי אושעיא כמה ממון שקעו אבותי כאן, אמר ליה כמה נפשות אבדו אבותיך כאן, קרי עלה וישפח ישראל את עשהו ויבן היכלות (הושע ח, יד), מי לא הווי בני אנשא דילעון באורייתא [תרגום - וכי לא היה ראוי לתת הממון לעוסקים בתורה]. כלומר, דהוה סגי בבנין כל דהו, והמותר יתנו לעמלי תורה.

הנה כי כן, מה טוב ומה נעים שיעשו אנשי העיר בית מושב מלא ספרים מכל מין, מתורה שבכתב ותורה שבעל פה, ותהא תורה מנחת שם, כל הרוצה ללמד, יבא וילמד.

ויש כמה קהלות שיש להם בהיכל המקדש עשרים או שלושים ספרים, ודומה להם שאין מצוה רבה בעולם כמו להניח ספר תורה בהיכל, עד ששורצים להפליג בבקשה מאדם אחד שיעשה להם מבקשם, אמרים לו: זו מצוה רבה כמו להניח ספר תורה בהיכל, ויחרדו חרדה גדולה למבור ספר תורה, ולו חקמו ישכילו כי טוב מאד למבור הספרי תורה היתרים שהם מתעפשים בהיכל, ולקנות במקומם ספרים, וליצטרך בני עניים שמהם תצא תורה, הרי זה כמחליף זהב על מרגליות וקרוא אשר אין ערך להן.

וזה כלל גדול, שיהא האדם הן יחיד הן צבור בסוחר טוב, ויבחרו להוציא מעותיהם בדבר שיש בו יותר רוח ויותר נחת רוח ליוצרנו, ואם ירחיב ה' גבולו יהיה אויבו בזה ונגם מזה אל ינח ידו.

זלזול בכבוד אחרים צריך לזהר הרבה, שלא לזלזל בכבודם לא בדבור ולא במעשה, וצריך דעת גדול להבין מהו זלזול, ואין נקי אלא הזהיר וזריז לחשב מאד קדם גשנות שום דבר להברו, או דבר דבור להברו או על חברו, שיציר בעצמו אלו היה חברו עושה לו או מדבר לו או עליו כמעשה זה או בדברים האלה אם היה נראה לו זלזול ומרגיש צער, אז לא יעשה גם להברו. ואמרו ז"ל (שבת לא). דעלך סני להברך לא תעבד [מה ששנאו עליך אל תעשה להברך] זה כלל גדול בתורה. ובאמת אמרו (נגעים ב, ה) כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו. ואמר החכם: אין נקל בעולם כמו למצא ולהכיר מומי חברו, ואין קשה בעולם כמו להכיר מומי עצמו:

והאיש השלם הירא את ה' לא יטה אחרי הבצע, ואחר כבוד עצמו ואחר הנאת גופו לזלזל בכבוד חברו לכבוד עצמו להנאתו ולטובתו, כמו אם חושדים אותו בדבר אשר לא טוב, לא יאמר, אני לא עשיתיו פלוני עשאו, שאמרו בש"ס (ב"ב קסד:) להדיא שזה נקרא לשון הרע. וכן יש אנשים רעים וחסאים שבדי להרבות שחוק ושמתת הוללות, או שישחקו העשירים ויתירו להם פסת יד, יהיו מזלזלים בכבוד איש תם ומרבים לדבר לצנות עליו (והרי הם כמתלהלה היונה זקים ועושים שחוק בדמו של זה. אוי להם, אוי להם, אהה עליהם, שגמלו רעה לנפשם, רעה תבוא עליהם, כמאמרם ז"ל (ע"ז יח.) שהלצנות תחלתו יסוריו וסופו כליה רחמנא לצלן וכמו שכתבנו במקומו. ועושה אלה בשרו עליו יכאב על הכעיסו את בוראו, כי חושב דמצוה קעבד לשמת אנשים, אבל סוף העושים והשמתים בדברים רעים אלו ירדו אבלים שאולוה אם לא יתנו לב לשוב.

סדר היום
 הכולל הלכות והנהגות ישרות ערוכות
 על סדר עניני התפילה וכוונותיה
 סדר אכילה, סדר משא ומתן
 וסדר הנהגת יום השבת
 מלוכטים ומנוקדים מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א
 "חסד לאלפים" ו"בית תפילה"

הופיע ויצא לאור הספר
דף ידון
 על התורה והמועדים
 להשיג בחנויות הספרים המובחרות